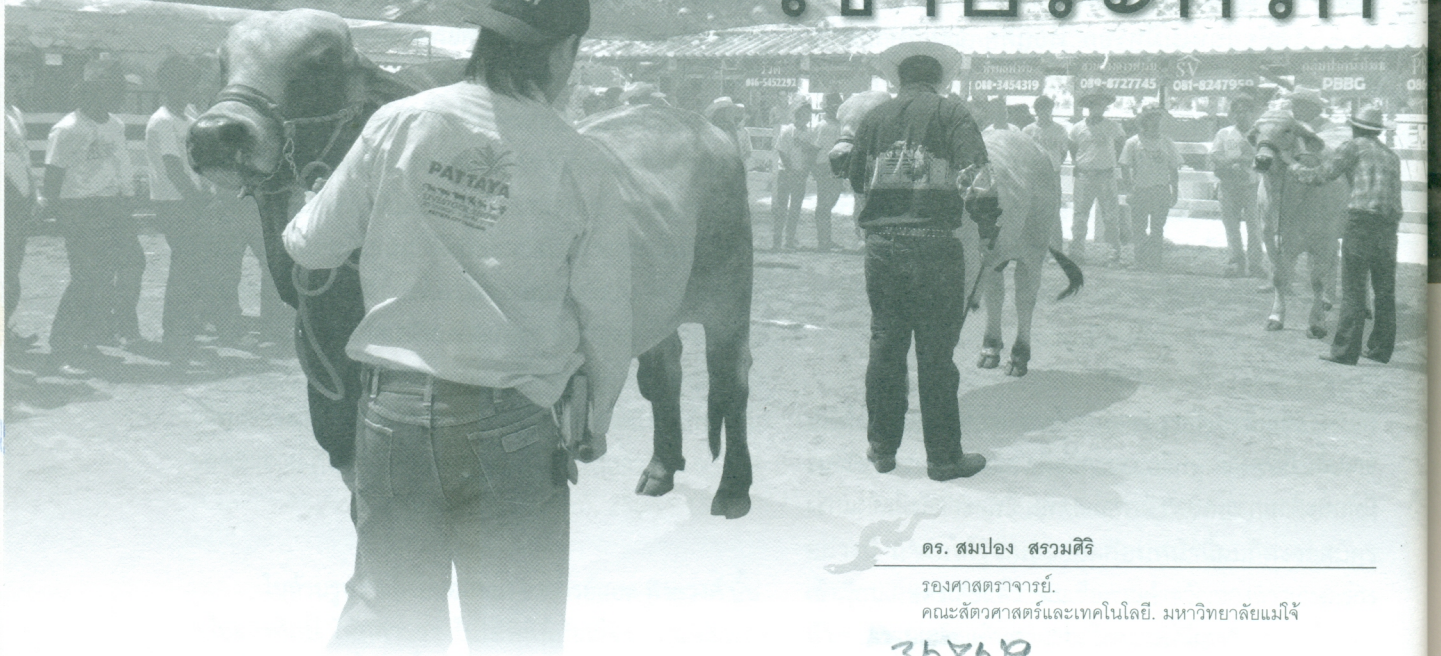

ไปเที่ยวชมการฝึกคนจูงโค เข้าประกวด

ดร. สมปอง สรวมศิริ

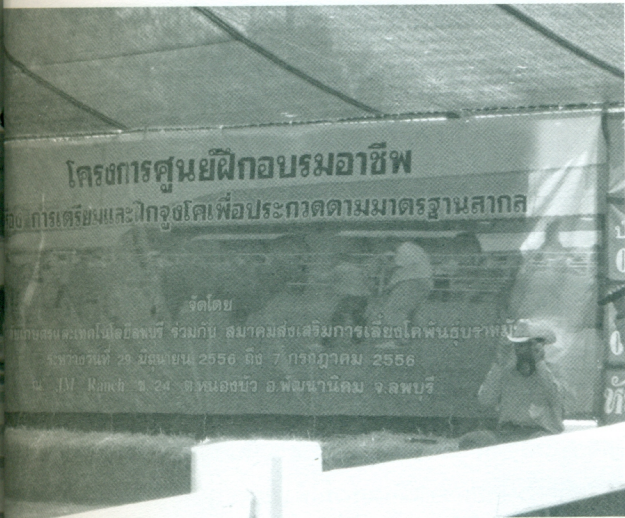
รองศาสตราจารย์.

คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยแม่โจ้

36x69

ประมาณปลายเดือนมิถุนายน 2556 ผู้เขียนและคณาจารย์บางท่านของสาขาโคนมและโคเนื้อ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีโอกาสพานักศึกษาเข้าร่วมในโครงการ การเตรียมและฝึกจูงโคเพื่อเข้าประกวดตามมาตรฐานสากล ณ ศูนย์ฝึกโคเพื่อเข้าประกวด JM Ranch ต.หนองบัว อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ที่จัดขึ้นโดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรีร่วมกับสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มัน และได้รับความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานต่างๆ จากเจ้าของฟาร์มโคเนื้อทั่วประเทศที่เป็นสมาชิกของสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มัน (พันธุ์อเมริกันบราห์มัน) โดยแม่งานใหญ่ที่ขาดไม่ได้ในการจัดโครงการนี้ คือ อาจารย์สัมฤทธิ์ อินทร์เฉลียว จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์บราห์มัน การเข้าร่วมโครงการนี้ คณะของเราซึ่งก็รวมถึงนักศึกษาที่เราพาไปด้วย ได้รับความรู้ และประสบการณ์มากมาย จากอาจารย์สัมฤทธิ์ อินทร์เฉลียว คุณเมธา ชัคเชส คุณปรารถนา เป้าเลี้ยง รวมทั้งวิทยากรที่เลี้ยงจากสมาคมฯ ที่ให้ความรู้ตั้งแต่เรื่องการเตรียมโคเพื่อประกวด จนกระทั่งการประกวดโค และการตัดสิน ดังจะได้เล่าสู่กันฟังต่อไป

ผู้อ่านหลายท่านคงเกิดคำถาม และอยากรู้ว่าแค่การเป็นคนจูงโค เพื่อเข้าไปเดินวนไปเวียนมาในเวทีการประกวดโคแต่ละแห่งนั้น เจ้าของโคหรือเจ้าของฟาร์มที่มีโคพันธุ์ดี จำเป็นขนาดไหนที่จะต้องฝึกคนจูงโคด้วย ส่วนโคที่จะส่งเข้าประกวดแต่ละครั้งอย่างไร้มนักต้องถูกฝึกอยู่แล้ว เพราะถ้าไม่ฝึกให้ดี ให้โครู้จักเดิน ยืนตั้งท่าสวยๆ ให้กรรมการดูลักษณะรูปร่าง (ทั้งด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง) และเพื่อให้นมัน

คุ้นเคยกับบรรยากาศในการประกวด ไหนจะต้องโดนขนย้ายมาจากฟาร์มเพื่อประกวด แล้วก็ต้องมาสถานที่ใหม่ด้วย เมื่อมันไปเจออะไรใหม่ๆ เจอเสียงดังๆ เจอทั้งโคตัวอื่น กรรมการและผู้ชมจากที่อื่นๆ ที่มาร่วมงานประกวด มันก็จะตื่นตกใจตื่นเวที แล้วก็วิ่งไปทั่วบริเวณเวทีประกวดแน่นอน คนที่ทำหน้าที่จูงโคเข้าประกวดก็จะเหมือนเจ้าของน้องหมาที่จูงหมาเข้าประกวดนั่นเอง เพราะต้องควบคุมมันได้ ให้ผู้อ่านนึกถึงการประกวดหมาหรือสุนัขนั่นแหละ ตัวไหนส่งเข้าประกวดแม้ว่ามันจะสวยงามตามพันธุ์ มีสุขภาพดี มีคุณสมบัติอื่นๆ ครบถ้วนตามที่คณะกรรมการจัดงานกำหนด หรือเจ้าของหมาคิดว่านอนมาแบบเบอร์ก็ตาม แต่ถ้ามันดันไปแยกเขี้ยวใส่ตัวอื่นหรือใส่กรรมการในเวลาประกวด ก็ต้องโดนคัดออกจากการแข่งขันแน่นอน ซึ่งเจ้าของหมาก็ต้องชวดได้รางวัลไปด้วย

แต่เนื่องจากในปัจจุบันการเลี้ยงโคเนื้อได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเลี้ยงไปมาก จากการเลี้ยงแบบผสมผสานกับการทำการเกษตรอื่น มาเป็นการเลี้ยงแบบประณีต (intensive) มากขึ้นซึ่งก็หมายถึงการเลี้ยงในโรงเรือนแยกคอก แยกขนาดอายุ มีอาหารให้กินไม่อดอยากต้องเที่ยวไปเดินหากินเอง โดยเฉพาะการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์แท้ ที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบการเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โคที่เลี้ยงมีอัตราการเจริญเติบโตสูง อีกทั้งในปัจจุบันจะมีการประกวดโคที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ หรือภาคเอกชนเป็นประจำทุกปีตามงานเกษตรในจังหวัดต่างๆ เกษตรกรเจ้าของฟาร์มจึงจำเป็นต้องคัดเลือกโคดีในฟาร์ม เพื่อเข้าร่วมประกวดในเวทีการประกวดต่างๆ ด้วย สำหรับผลที่เจ้าของฟาร์มจะได้รับจากการนำโคเข้าประกวด คือรางวัลจากการประกวด ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ใช่เงินทองมากมาย แต่สิ่งที่ตามมาก็คือการเผยแพร่ชื่อเสียงหรือการโฆษณาฟาร์มนั่นเอง ฟาร์มใดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจากหลายๆ เวที ฟาร์มนั้นก็จะมีชื่อเสียง

มากขึ้น ราคาโคพันธุ์จากฟาร์มนั้นก็สูงขึ้นตามมาอย่างอัตโนมัติ ในอดีตที่ผ่านมาการจัดประกวดโคเนื้อหรือโคนมในเวทีต่างๆ เรามักเจอปัญหาตั้งแต่กรรมการไม่มีทักษะเพียงพอที่เกี่ยวข้องกับการประกวด การจัดสถานที่หรือเวทีการประกวดไม่เหมาะสม โคที่จะนำเข้าประกวดไม่มีความพร้อมตัวผู้ฝึกหรือคนจูงโคเข้าประกวดเองขาดความรู้ และความชำนาญในการนำโคเข้าประกวด รวมทั้งขาดประสบการณ์ในการฝึกโคให้เชื่องจนสามารถเดินและยืนในท่าต่างๆ เพื่อโชว์กรรมการในเวทีประกวดได้ การประกวดโคในแต่ละครั้งจึงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปเท่าที่ควรยกเว้นคนที่อยู่ในวงการเอง

แต่ในอนาคตการประกวดโคพันธุ์ในประเทศ น่าจะต้องพัฒนารูปแบบให้เป็นมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น โดยยึดหลักการและมีกฎกติกาสำหรับการประกวดที่ได้การยอมรับตามมาตรฐานสากล บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มนักวิชาการ

เจ้าของฟาร์ม นิสิต นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ จึงควรมีการพัฒนาความรู้ด้านการประกวดโคตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดเตรียมสถานที่หรือสนามประกวด (show ring) ที่ได้มาตรฐาน มีการฝึกกรรมการตัดสินให้ได้เรียนรู้และเข้าใจกฎระเบียบ การให้คะแนนในการประกวดโคในแต่ละสายพันธุ์ และในแต่ละรุ่นมากขึ้น รวมถึงมีการเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจทั่วไปด้วย

สำหรับการจัดประกวดโคในแต่ละเวทีนั้น นอกจากความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการฝึกโคให้เชื่องเพื่อจุดยืนหรือยืนในท่าที่ต้องการได้ การอาบน้ำแปรงขน การแต่งก๊อบโคก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ รวมทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติต่างๆ ทั้งของตัวคนจูงเอง และตัวโคที่จะส่งเข้าประกวด การประกวดโคนั้นมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่เจ้าของฟาร์ม หรือเกษตรกรควรเตรียมไว้ในฟาร์มเพื่อใช้ประกอบการฝึกดังกล่าว ได้แก่ ขลุมเชือก (rope halter) ขลุมโคโชว์ (show leather halter) เชือกจูงโค (lead rope) ไม้จัดทำโค (show stick) ซึ่งในปัจจุบันได้มีการดัดแปลงเอาตามไม้กอล์ฟเก่ามาใช้ประโยชน์ และห่วงจมูก (nose ring) แปรง (brush) แปรงขดกลม (curly comb) หรือแปรงขนแข็ง (stiff brush) สายยาง (water hose) และสบู่เหลว (detergent) เป็นต้น

ขั้นตอนการฝึกโค (training)

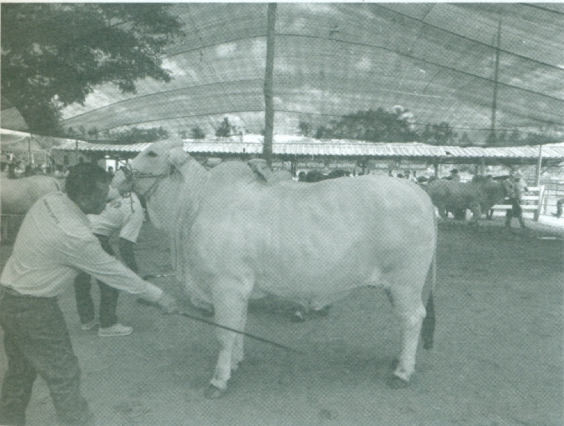
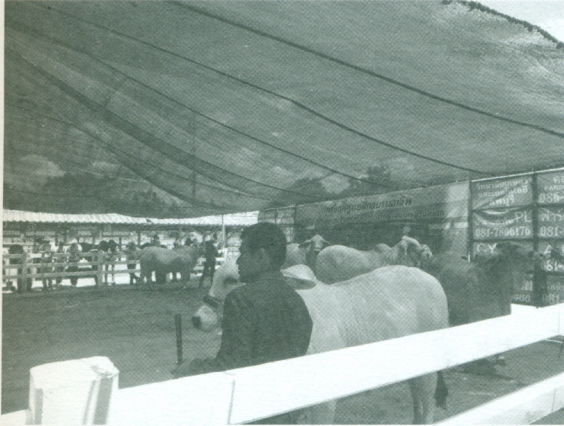
การฝึกโคให้เชื่องและจุดยืนได้สะดวกนั้นควรเริ่มตั้งแต่วัยลูกโคหย่านม หรือเริ่มเมื่อซื้อโครุ่นเข้ามาในฟาร์ม สำหรับโคเนื้อควรเริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 6-7 เดือน เพราะส่วนใหญ่เลี้ยงโคเนื้อแบบปล่อยฝูงให้ลูกโคอยู่กับแม่จนกระทั่งหย่านม สำหรับฟาร์มที่เลี้ยงโคแบบขังคอกด้วยเหตุที่มีพื้นที่ไม่มาก เราอาจสร้างความใกล้ชิดตั้งแต่ลูกโคเลี้ยงอยู่กับแม่ก็ได้ เมื่อได้โคที่จะนำมาฝึกแล้ว ควรใส่ขลุมให้โคโดยมีสายจูงติดอยู่ด้วย แล้วปล่อยให้ลูกโคหรือโครุ่นที่ถูกใส่ขลุมที่สวมไว้ครอบปากแล้วไว้ในคอก โดยปล่อยให้เดินอย่างอิสระ มีอาหารและน้ำให้กินตลอดเวลา เป็นเวลา 2-3 วัน เพื่อให้โคคุ้นเคยกับ

ขลุมและสายจูงที่สวมไว้ อีกทั้งยังเป็นการลดความเครียดที่เกิดขึ้นจากการหย่านมด้วย หลังจากนั้นให้นำโคมาผูกไว้ตามเสา หรือรั้ว หรือแนวคอกที่มีความแข็งแรงและควรเป็นที่ที่มีร่มเงา เพราะโคจะต้องยืนอยู่บริเวณนั้นนาน ทำการแปรงขนเพื่อทำความสะอาดลำตัวและขนให้มีความสวยงาม ระยะแรกโคอาจไม่ยอมให้ถูกตัว และตื่นอย่างมาก แต่ต่อไปโคจะเริ่มเรียนรู้และเชื่องขึ้น จนยอมให้อาบน้ำและแปรงขนได้ เมื่อแปรงขนเสร็จควรผูกโคไว้วันละ 1-2 ชั่วโมง สำหรับโคที่เปรี๊ยะมากๆ ควรผูกโคติดกับคอกโดยผูกให้คอชูขึ้น ครั้งแรกโคจะตื่นมากและมีการต่อสู้ แต่เมื่อทำไปเรื่อยๆ บ่อยครั้งโคจะรู้และยอมจำนนเอง การผูกโคกับคอกอาจผูกใกล้ๆ กับโคอีกตัวที่ค่อนข้างเชื่องแล้วก็ได้ เพื่อจะให้โคที่กำลังถูกฝึกได้เรียนรู้เองจากโคตัวที่อยู่ข้างๆ เมื่อโคเริ่มเชื่องจึงเริ่มฝึกจูงโคเดิน

การฝึกจูงโคเดิน ผู้ฝึกควรจูงโคด้วยมือขวา และต้องจำไว้เสมอว่าการจะเข้าหาโคจะต้องเข้าทางด้านซ้ายของลำตัวเท่านั้น เนื่องจากเป็นด้านที่เร้าผูกเชือกจูงเข้ากับขลุม จะทำให้จูงเดินได้ง่าย แต่ถ้าจูงเดินทางขวาโคจะขัดขืนและไม่ยอมเดิน เมื่อเริ่มจูงโคออกเดินในระยะแรกโคอาจจะมีวิ่งบ้างเพราะไม่เคยชิน ผู้ฝึกจูงต้องพยายามใช้มือทั้งสองข้างจับปลายเชือกตรึงโคไว้ โดยจับเชือกจูงให้สัมพันธ์กับขลุมและยกให้หัวสูงอย่าให้หัวก้มลงได้เพราะโคจะสะดุ้งและวิ่ง โคจะเรียนรู้ว่ามันเป็นผู้ชนะครั้งต่อไปก็จะทำอีก ทำให้โคเคยตัวและฝึกยาก เมื่อโคขัดขืนอีกให้มายืนด้านหน้าโคพยายามยกขลุมให้สูงและกระตุกขลุมเป็นจังหวะสั้นๆ อย่างรวดเร็วจะทำให้โคชะงัก และถือเป็นการลงโทษโคไปในตัวด้วยเพราะโซ่ใต้คางจะรัดทำให้เจ็บ โคจะเรียนรู้เอง เมื่อโคหยุดนิ่งแล้วจึงเริ่มทำการฝึกต่อไป โดยจับเชือกชิดขลุม ในระยะแรกโคจะขัดขืนและไม่ยอมเดินตามผู้ฝึก ให้ดึงขลุมออกไปด้านข้างสักเก้าสองเก้าแล้วใช้ไม้จัดทำเกาหน้าอกหรือสะดือ เกาซ้ำๆ ให้โคยืนนิ่งแล้วจึงดึงไปข้างหน้าอีกก้าวสองก้าวแล้วเกาทำไปเรื่อยๆ โคจะรู้สึกว่ามันจะไม่เจ็บและได้รางวัล

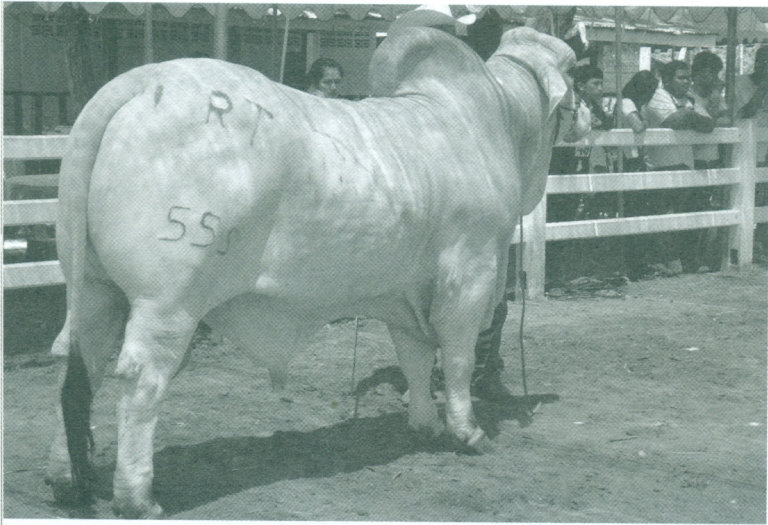
โดยการเกา หรือให้รางวัลโดยการแปรงขนซ้ำๆ นิ่มนวล บริเวณไหล่ เหนียงคอหรือไคคาง เมื่อโคเริ่มเดินบ้างแล้ว ให้หาผู้ช่วยอีกคนหนึ่งมายืนอยู่ด้านหลังโค เพื่อคอยกระตุ้นให้โคเดินตามผู้ที่ถือเชือกจูงโค การกระตุ้นโคให้ทำแบบนุ่มนวล เช่น ใช้มือตบเบาๆ ที่สะโพก หรือใช้มือยกโคนหางดันไปข้างหน้า แต่ไม่ควรใช้เครื่องจี้บังคับโค (hot-shot) ในการกระตุ้นให้โคเดิน เพราะจะทำให้โคเจ็บปวด ตื้อและระแวงเมื่อคนเดินเข้ามาใกล้ๆ เมื่อโคตกใจอาจวิ่ง กระโดด และไม่สามารถบังคับได้ เมื่อโคเดินได้บ้างแล้วให้นำโคที่ผ่านการฝึกแล้ว จูงเดินนำหน้า โคนี่ใหม่จะเดินตาม และอาจหยุดเดินเพื่อเกาจัดทำขึ้นเป็นระยะๆ โคนี่ใหม่ไม่ควรใช้รถยนต์ลากจูงเพราะจะทำให้โคไม่คุ้นเคยกับผู้จูงและมีความวาดระแวงเมื่อคนเดินเข้ามาใกล้ แต่ถ้าโคที่ฝึกมีอายุมากและตัวใหญ่อาจจำเป็นต้องใช้รถลากจูงในช่วงแรกๆ แต่จะต้องมีคนเดินจับขลุ้มเดินตามไปด้วย เพื่อสร้างความคุ้นเคยและป้องกันโคสะบัดหลุดมือ การฝึกโคจะต้องพยายามอย่าให้โคสะบัดหลุดมือบ่อยครั้ง จะทำให้โคเรียนรู้ว่ามันเป็นผู้ชนะและต่อไปจะไม่สามารถบังคับได้เลย

ในขณะที่ฝึกจูงจะต้องฝึกให้โคยืนในท่าที่เหมาะสมไปพร้อมๆ กัน โดยใช้ไม้จัดทำโคที่ยาวประมาณ 120 - 150 เซนติเมตร ความยาวขึ้นอยู่กับขนาดของโค มาใช้ช่วยจัดท่ายืนของโค โดยให้จูงโคมายืนบนพื้นที่เรียบหรือบนพื้นดิน

ที่บริเวณเท้าหน้าสูงกว่าเท้าหลังเล็กน้อย จากนั้นเมื่อโคยืนนิ่งให้ใช้มือซ้ายจับเชือกดึงขลุ้มขึ้นยกหน้าขึ้นเล็กน้อย ส่วนมือขวาถือไม้จัดทำโคที่ปลายเป็นลักษณะคล้ายตะขอ ลากส่วนตะขอไปมาบริเวณเหนียงคอ ฟันอก และชอกขาหลัง เพื่อให้โคยืนได้นิ่งขึ้น ให้ขาหน้าและขาหลังตั้งฉากกับลำตัว ผู้ฝึกหรือผู้จูงโคจะต้องยืนในตำแหน่งที่ไม่บังกรรมการในการพิจารณาตัดสิน โดยจัดให้โคแสดงลักษณะเด่นออกมาให้กรรมการพิจารณา ผู้จูงจะต้องรู้ลักษณะที่บกพร่องในโคแต่ละตัวและจะต้องพยายามจัดท่าแก้ไขให้ได้ ขลุ้มที่ใช้ใช้ในการฝึกอาจจะเป็นขลุ้มในล่อนหรือขลุ้มหนังที่ได้คางมีโซ่ เมื่อโคดึงหรือกระตุกโซ่จะรัดคางโคจะเจ็บ สำหรับขลุ้มใส่ลงสนามประกวัดจะเป็นขลุ้มหนังเพื่อความสวยงาม

สำหรับการจัดเท้าคู่หน้าของโค ควรจัดให้เท้าทั้งด้านซ้ายและด้านขวาวางให้ขนานกัน แต่ละเท้าวางตรงกัน โดยใช้ปลายไม้จัดทำโคบริเวณตะขอกดที่เท้าหรือสะกดที่เท้า เพื่อให้เท้าทั้งคู่ของโค ยืนในตำแหน่งที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยมีระยะห่างประมาณ 4-6 นิ้ว เมื่อจัดเท้าหน้าเสร็จจึงเริ่มจัดการวางของเท้าหลัง ในขั้นแรกให้ใช้ส่วนตะขอของปลายไม้จัดทำโค จัดท่าทางและเกาบริเวณหนังท้องหรือโคนหนังหุ้มลิ้น (กรณีตัวผู้) หรือบริเวณใกล้ๆ สะตือ พร้อมทั้งใช้มือซ้ายที่จับเชือกดึงกลับมาด้านหลังพอสมควร เพื่อส่งสัญญาณว่าต่อไปจะจัดเท้าหลัง จากนั้นใช้ส่วนปลายของไม้จัดทำโค กดเหนือร่องกีบ (toes) เพื่อให้ตั้งขาไปด้านหลัง ถ้าใช้ส่วนของตะขอดึงบริเวณด้านหลังได้นิ้วเท้า (dewclaw) เพื่อจะให้โคดึงเท้ามาด้านหน้า โดยพยายามจัดวางให้เท้าหลังทั้งสองข้างวางในตำแหน่งที่เหมาะสม ขนานกันและห่างกันประมาณ 10-12 นิ้ว โดยให้ข้อเข่าหักมุมเล็กน้อย ไม่ควรให้เท้าหลังยืดออกไปด้านหลังมากเกินไป จะทำให้หลังโคอ่อน หรือถ้าเท้าเขยิบมาทางด้านหน้ามากเกินไปจะทำให้หลังโค้ง จะทำให้ถูกหักคะแนนได้ การฝึกโคยืนในระยะแรกโคจะวางเท้าไม่ถูกตำแหน่งนัก แต่เมื่อฝึกไปนานๆ โคจะยืนในตำแหน่งที่ถูกต้องได้เอง สำหรับการฝึกโคเพื่อเตรียมเข้าประกวด ปกติจะใช้เวลาประมาณ 3 - 4 เดือน จึงจะสามารถนำโคเข้าสู่ลานประกวดได้

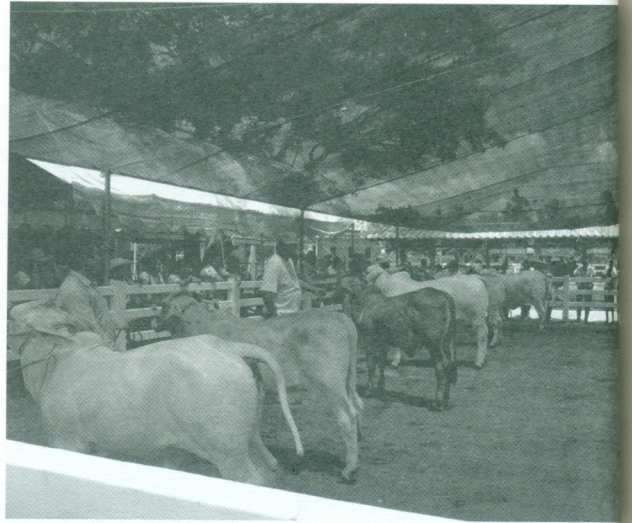

ในระหว่างทำการฝึกโคผู้ฝึกอาจจะให้บุคคลอื่นช่วยดูและหาข้อบกพร่องในการยืนและจุดเดินได้ เมื่อโคสามารถยืนในตำแหน่งที่ถูกต้องแล้ว ให้ใช้ส่วนของตะขอของปลายไม้จัดทำโคเกาเบาๆบริเวณอก ท้อง สะตือ ขั้วลึงค์สลับไปมาเรื่อยๆ เพื่อให้โคชินสงบนิ่ง ถ้าโคยืนหลังไม่ตรงให้ใช้ตะขอของไม้จัดทำโคคดบริเวณสันหลังจะทำให้หลังตรงขึ้น ขณะฝึกควรเปิดเครื่องเสียงดังๆด้วย เพื่อให้เคยชินกับเสียงดัง เมื่อลงสนามประกวดโคจะไม่ตื่น ในการยืนของโคผู้ฝึกควรพยายามฝึกโคให้ยืนในตำแหน่งที่ส่วนกลางของหัว (poll) สูงกว่าแนวหลัง (top line) และตะโหนก (hump) เล็กน้อย

การอาบน้ำโคและการแปรงขน (washing and grooming)

สำหรับโคที่จะนำไปโชว์หรือเข้าประกวดควรเป็นโคที่สะอาดหน้าตาสดใส จึงควรทำความสะอาดหรืออาบน้ำให้ตามเวลาทุกวัน เพราะการอาบน้ำจะทำให้โคมีผิวหนังที่สะอาด ไม่เป็นรังแค ขนดูเป็นมันสวยงาม ขณะอาบน้ำควรมีการแปรงขนด้วยแปรง และแปรงขดกลมสลับกันไปเพื่อเอาเศษขนเก่า ขี้มูล ดินทราย สิ่งสกปรกอื่น และรังแคออกจากขน โคพันธุ์ที่มีขนสั้น เช่น โคบราห์มันควรแปรงขนไปตามแนวของขน ส่วนโคพันธุ์ที่มีขนยาวเช่น โคเฮียร์ฟอร์ดควรแปรงขนแบบทวนแนวขน เพื่อให้ขนโค้งเป็นลอนหรือหยักสวยงาม การแปรงขนจะทำหลังจากอาบน้ำเมื่อตัวแห้งไม่แปรงขณะขนเปียกน้ำ โดยใช้แปรงขดกลมแปรงขนลากไปตามแนวขน จากเส้นแนวหลังมายังแนวพื้นท้อง ไปจนถึงข้อเข่าและข้อเท้า โคที่ขนยาวอาจต้องมีการแต่งขนโดยการขลิบ (clipping) โดยตัดทวนแนวขนให้เรียบสม่ำเสมอ การตัดแต่งขนควรทำอย่างน้อย 1 เดือนก่อนเข้าประกวด

การแต่งกีบ (foot trimming)

กีบเท้าก็คือส่วนของเล็บของโค เนื่องจากกีบเท้าแต่ละข้างจะเป็นส่วนที่รับน้ำหนักโค ไม่ว่าจะใช้ในการยืน การเดิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย เราจึงสามารถใช้กีบเท้าเป็นสิ่งที่บอกลักษณะของท่ายืนและท่าเดินของโคได้ ถ้าโคตัวไหนมีกีบเท้าไม่ดี เช่นกีบยาวไม่ได้รูป กีบบิดเบี้ยว กีบเบียดกันหรือกีบเป็นแผล เวลาโคเดินจะเห็นว่าเท้าบิด และเวลายืนโคจะวางเท้าไม่ได้นาน หรือวางเท้าในท่าที่ไม่เหมาะสม เพราะกีบเท้าแต่ละข้างรับน้ำหนักไม่เท่ากัน เจ้าของฟาร์มหรือผู้ฝึกโคก็ต้องหมั่นสังเกตกีบเท้าโคด้วยการแต่งกีบเท้าโคควรทำก่อน 2-3 สัปดาห์เข้าประกวด ไม่ควรแต่งกีบเท้าโคในช่วงเวลาประกวดเพราะอาจทำให้เกิดแผลขึ้น โคจะเดินได้ไม่สะดวก ซึ่งมีผลต่อการให้คะแนนของกรรมการตามมา และอย่าลืมว่าการแต่งกีบเท้าโค ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการแต่งกีบเท่านั้น

การประกวดโค

ก่อนถึงวันประกวดจริง ควรนำโคที่จะเข้าร่วมการประกวดมาถึงคอกหรือโรงเลี้ยงที่ทางผู้จัดประกวดเตรียมไว้ (อย่างน้อย 1 วัน) โดยทั่วไปคอกจะอยู่ใกล้กับเวทีประกวด เพื่อให้โคไม่เครียด และได้พักผ่อนจากการเดินทาง บริเวณพื้นคอกควรปูด้วยฟางแห้งหรือหญ้าแห้งที่กองประกวดเตรียมไว้เพื่อไม่ให้ตัวโคสกปรก และพยายามรักษาความสะอาดของพื้นที่ที่นำโคเข้าไปอยู่ ให้สะอาดตลอดเวลาจนกระทั่งหมดเวลาการประกวด เนื่องจากบางเวทีประกวดโคจะมีการให้รางวัลแก่ผู้ส่งโคเข้าร่วมประกวดด้วย ดังนั้นเมื่อโคถ่ายมูลหรือขับถ่ายออกมาจึงต้องทำความสะอาดพื้นคอกให้สะอาดตลอดเวลา ผู้ฝึกงูหรือผู้ส่งโคเข้าประกวดจะต้องนำโคออกจากคอกเพื่อมาเดินออกกำลังกายทุกเช้ามืด เพื่อช่วยลดความเครียดและให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม ขณะที่งูโค

ออกกำลังกายอาจใช้เวลานี้ในการทำความสะอาดคอกและ
ปูฟางแห้งหรือหญ้าแห้งในคอกเพิ่มเติมก็ได้ การประกวดแต่ละ
ครั้งเจ้าของฟาร์มควรเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้
ในการประกวดติดไปด้วย เช่น ไม้จัดทำโค แปรงชดกลม แปรง
ขนแข็ง แปรงขนอ่อน ถังน้ำ สายยาง พลับ เชือกจูงโค หวี
แปรงหาง ที่ให้อาหาร น้ำมันแต่งขน สบู่เหลว ส้อมโกยหญ้า
และส้อมตักมูล เป็นต้น ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรเปลี่ยนคนจูงโคใน
สนามประกวดเพราะจะทำให้โคไม่คุ้นเคยกับผู้จูงซึ่งจะมีปัญหา
ในการจูงโค

ในวันประกวดจริง ตอนเช้ามีดต้องอาบน้ำแปรงขนโค
จากนั้นอาจใช้น้ำมันหรือน้ำยาต่างๆ ตกแต่งขนโคให้สวยงาม
พยายามเช็ดหรือลูบรอยสกปรกบนผิวหนังโคให้หมด เจ้าของ
โคต้องรู้ว่าโคที่จะส่งเข้าประกวดอยู่ในรุ่นไหน เข้าประกวด
รอบใดหรือเวลาใด เมื่อถึงเวลาประกาศให้จูงโคเข้าเดินโชว์
ในลานประกวด ต้องนำโคเข้าได้อย่างถูกต้องตามลำดับ
การจูงโคเข้าสู่สนามประกวดให้จูงด้วยมือขวา โดยถือสายจูง
ที่ต่อจากขลุ่ยประมาณ 10-15 เซนติเมตร ส่วนมือซ้ายให้ถือ
ไม้จัดทำโค การจูงโคเดินเข้าสนามประกวดจะเรียงลำดับ
เข้าทีละตัว โคตัวแรกที่เข้าสนามมักถูกจัดให้เดินไปทางด้าน
ซ้ายของสนามประกวด (ตามเข็มนาฬิกา) และเรียงลำดับจาก
อายุน้อยไปหามาก การเดินเข้าสนามผู้จูงต้องมองสบตา
กรรมการผู้ช่วย (ring man) เพื่อจะได้ทราบว่าจะต้องนำโค
เดินไปที่พื้นที่ส่วนใดในสนาม เมื่อได้ตำแหน่งที่แน่นอนแล้ว
หากต้องการให้โคหยุดเดิน ให้ผู้จูงเดินมาด้านหน้าของโค
เมื่อโคหยุดในตำแหน่งที่ต้องการจากนั้นจึงจัดทำยีนของโคให้
เหมาะสม คือเท้าทั้งสี่ยืนตรง ขนานกันทั้งซ้ายและขวา
หลังโคต้องตรงไม่แอ่น ระดับศีรษะอยู่สูงกว่าแนวหลังเล็กน้อย
โดยจะเปลี่ยนมือซ้ายมาถือสายจูง แล้วมือขวาถือไม้จัดทำโค
แทน ระหว่างการจัดทำยีนให้โคผู้จูงต้องพยายามมองกรรมการ
ตัดสินด้วย หลังจากนั้นกรรมการผู้ช่วยจะสั่งให้จูงโคเดินรอบ
สนามโดยโคที่อยู่ตัวแรกจะเดินไปทางขวามือ หรือเดินตาม
เข็มนาฬิกา เพื่อให้กรรมการดูลักษณะการเดิน และลักษณะ
ด้านข้างของโค (site profile) เมื่อกรรมการสั่งให้หยุด ให้ผู้
จูงจัดทำโคให้เหมาะสมอีกครั้ง ขณะเดียวกันผู้จูงต้องพยายาม
สังเกตกรรมการตัดสินตลอดเวลา รวมทั้งจัดการยีนของโคใน
ท่าที่ถูกต้องด้วย จนกระทั่งกรรมการเดินผ่านโคของตนเอง
ไปยังตัวอื่น นอกจากกรรมการตัดสินจะให้คะแนนจากลักษณะ
ด้านข้างของโคแล้วยังมีการให้คะแนนจากลักษณะทางด้าน
หน้าของโคด้วย (front profile) กรรมการอาจแยกโค
ออกจากกลุ่มเพื่อคัดโคที่ไม่ได้รางวัลออกไปไว้ที่มุมใด
มุมหนึ่งของลานประกวด ก่อนที่จะตัดสินในขั้นสุดท้ายว่า
โคตัวไหนจะได้รางวัลที่หนึ่ง และสอง พร้อมทั้งจะต้องให้
เหตุผลว่าโคแต่ละตัวดีไม่ได้อย่างไร มีข้อจำกัดอย่างไรจึงได้รับ

รางวัลนั้นๆไป ซึ่งมีส่วนให้ผู้ชมที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการ
ประกวดโคได้เข้าใจและได้รับความรู้เพิ่มขึ้นด้วย

การจัดรุ่นประกวดโคและรางวัล

โดยมาตรฐานทั่วไปการจัดประกวดโคจะจัดรุ่นประกวด
ออกเป็น 3 รุ่น ได้แก่

รุ่นลูกโค (Calf) โคอายุ 6-12 เดือน

รุ่นโครุ่น-หนุ่มสาว (Junior) อายุ 12-24 เดือน

รุ่นโคโตเต็มวัย (Senior) อายุ 24-36 เดือน

แต่หากมีโคส่งเข้าประกวดจำนวนมากอาจจะจัดแบ่ง
เป็น 4 รุ่น โดยแบ่งรุ่น Junior ออกเป็น 2 รุ่น เนื่องจาก
โครุ่นนี้กำลังเจริญเติบโต โดยแยกเป็นโคอายุ 12 เดือนและ
อายุ 24 เดือน เนื่องจากทั้งสองรุ่นจะมีความแตกต่างกันมาก
เพื่อความยุติธรรมจึงแบ่งออกเป็น 2 รุ่น คือ

รุ่นโครุ่น (Intermediate) อายุ 12-18 เดือน และ

รุ่นโคหนุ่มสาว (Junior) อายุ 18-24 เดือน

ในแต่ละรุ่นจะแยก Class ออกเป็น Class ละ 2 เดือน
เช่น รุ่นลูกโค (Calf) อายุ 6-12 เดือนแบ่งเป็น Class ย่อยๆ
เป็น Class ที่ 1 อายุ 6-8 เดือน Class ที่ 2 อายุ 8-10 เดือน
และ Class ที่ 3 อายุ 10-12 เดือน เป็นต้น การตัดสินให้รางวัล
ชนะเลิศ 2 ตำแหน่งในแต่ละรุ่น ได้แก่ ชนะเลิศ (Champion)
และรองชนะเลิศ (Reserve) หลังจากตัดสินในแต่ละรุ่นเสร็จ
แล้วจะนำโคที่ได้รางวัลที่ 1 (Champion) แต่ละรุ่นมาตัดสิน
หาตำแหน่ง Grand Champion และ Reserve Grand
Champion ต่อไปก็ได้

สำหรับการไปเที่ยวชมการฝึกคนจูงโคเข้าประกวดที่
คณะของเราได้เรียนรู้ และนำมาเล่าสู่กันฟัง อาจจะทำให้
ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้นถึงความสำคัญของการฝึกคนจูงโค
ว่าทำไมแค่การเป็นคนจูงโคประกวด จึงต้องมีความรู้และมี
การเตรียมพร้อมสำหรับการประกวดโคด้วย

